

Hyvinvointikatsaus 2021

VD/5268/00.01.02.00/2022

RV/VK/MM/SP/EJ

Hyvinvointiraportointi on osa kunnan strategista toiminnan suunnittelua ja kehittämistä. Terveydenhuoltolain (1326/2010, § 12) mukaisesti Vantaalla tehdään kerran valtuustokaudessa laaja hyvinvointikertomus ja välivuosina kertomusta suppeampi hyvinvointikatsaus.

Vantaan hyvinvointikatsaus 2021 (Liite 1) on toimialojen yhteisen hyvinvointiraportointityöryhmän laatima tietopaketti vantaalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niihin vaikuttavista tekijöistä. Monialaisen työryhmän työskentelystä vastasi kehittämispäällikkö Marjo-Riitta Valkonen ja myöhemmin erityisasiantuntija Niina Vilkmän sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalta. Ohjausryhmänä toimi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategijahtoryhmä.

Vuoden 2021 hyvinvointikatsaus on laadittu etenkin koronaepidemiasta toipumisen näkökulmasta. Hyvinvointikatsaus käsittelee kaupunkilaisten hyvinvoinnin tilaa. Hyvinvoinnin edistämiseksi tehtäviä toimenpiteitä se ei suoraan käsittele. Hyvinvointikatsaus kiinnittää huomioon kuuteen eri hyvinvointiin liittyvään alateemaan.

1. Terveys

Koronaepidemian aiheuttama uupumus näkyy väestössä. Tämä näkyy erityisesti nuorilla naisilla. Nuorten kokemana uupuneisuus ja ahdistus on kasvanut. Liikunta on vähentynyt erityisesti alle 40-vuotiailla. Työikäisten alkoholin käyttö on lisääntynyt vanhempaa väestöä enemmän. Täysin alkoholia käyttämättömien nuorten osuus on kasvanut. Erityisesti nuorten ja naisten epäterveellinen napostelu on lisääntynyt. Lastensuojeluilmoitusten määrä on kasvussa.

2. Yhteisöllisyys

Koronapandemia on vähentänyt yhteydenpitoa läheisiin ihmisiin ikäryhmästä ja sukupuolesta riippumatta. Yksinäisyys on lisääntynyt koronapandemian aikana erityisesti alle 40-vuotiailla työikäisillä. Nuorten yksinäisyyden kokemus on yleistynyt aiempaa voimakkaammin. Erityisen voimakkaasti on lisääntynyt nuorten tyttöjen kokemana yksinäisyys. Nuoret kokivat keskusteluyhteyden vanhempien kanssa heikentyneen, mutta lapsista suurin osa kokee, että heillä on hyvä keskusteluyhteys vanhempiensa kanssa. Lähes kaikilla nuorilla ja useimmilla lapsilla on vähintään yksi viikoittainen harrastus. Pandemian aikana ihmisten saattaminen yhteen ja yhteisöllisyyden kokemusten tuottaminen vaikeutuivat. Pandemia nosti esiin vapaa-ajan palvelujen yhteiskunnallisen roolin, joka on paljon suurempi kuin usein ajatellaan. Pandemia toi muutoksia ja innovaatioita, jotka voivat tulevaisuudessa parantaa palvelujen saatavuutta ja lisätä palveluiden tarjontaa (esimerkiksi digitalisaatio).

3. Elinympäristö

Lähes joka kymmenes alakoululainen kertoo tulevansa kiusatuksi koulussa viikoittain. Nuorilla kiusaaminen ei ole aivan niin yleistä, mutta yläkoululaisistakin 5 % kertoo tulevansa viikoittain kiusatuksi koulussa. Asunnottomien kokonaismäärä on vähentynyt, mutta nuorten ja pitkäaikaisasunnottomien määrä on lisääntynyt. Virkistys- ja ulkoilualueiden käyntimäärät ovat kasvussa.

4. Työ- ja toimeentulo

Etätyön tekeminen on lisääntynyt koronapandemian aikana. Vantaalla osuus on hieman pääkaupunkiseudun keskitasoa pienempi. Koronapandemia on vaikuttanut erityisesti työikäisten

talouteen. Taloudellinen tilanne on heikentynyt koronapandemian aikana erityisesti alemmissa koulutusryhmissä. Koronapandemia on heikentänyt vanhempien työllisyystilannetta vantaalaisissa vauvaperheissä. Koronaepidemia näkyy vahvasti sekä lomautettujen että työttömien määrissä, mutta laskua on nähtävissä kevään 2020 luvuista. Nuorten työttömien ja erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrät ovat edelleen korkealla. Sairauspoissaolojen määrä on kasvussa koko maassa ja naisilla on sairauspoissaoloja miehiä enemmän.

5. Koettu hyvinvointi, elämänlaatu ja onnellisuus

Suurin osa työikäisistä kokee terveytensä hyväksi – mutta osuus pienenee iän myötä. Noin joka toinen aikuinen kokee elämänlaatunsa hyväksi. Koronapandemia on vähentänyt erityisesti nuorten naisten toiveikkautta tulevaisuuden suhteen. Lasten ja nuorten kokema tyytyväisyys elämäänsä on koronapandemian aikana heikentynyt myös valtakunnallisesti. Suurin osa vantaalaisista nuorista on tyytyväisiä elämäänsä. Tyytyväisyys on kuitenkin laskenut edellisen kyselyn tuloksista selvästi kaikissa ikäryhmissä, ja tyttöjen tyytyväisyys on laskenut voimakkaasti poikia enemmän kaikissa ikäryhmissä.

6. Vanhukset ja vammaiset

Koronapandemia on vaikuttanut monin tavoin erityisesti heikommassa asemassa olevien vanhusten ja vammaisten hyvinvointiin. Kotona asuvien toimintakyky on laskenut liikkumisrajoitusten, ryhmätapaamisten sekä sosiaalisten kontaktien rajoittamisen vuoksi. Läheisten kohtaamiset vähentyivät terveysturvallisuuteen tähtäävien suositusten johdosta (esim. kotihoidossa, hoivakodeissa), mikä on aiheuttanut sosiaalisten verkostojen kapeutumista.

Kaupunginhallitus 9.5.2022 § 11

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle Vantaan hyvinvointikatsaus 2021 tiedoksi merkittäväksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 23.5.2022

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä Vantaan hyvinvointikatsaus 2021 tiedoksi.

Liite:

- Hyvinvointikatsaus 2021

Muutoksenhakuohje: 2.1. Valituskielto

Lisätiedot:

strategia- ja tutkimuspäällikkö Vesa Kokkonen, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

tutkija Minna Mänty, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Erityisasiantuntija Sofia Joenpelto, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi